

Vlaams
Parlement

stuk **1961** (2012-2013) – Nr. 8
ingediend op 27 juni 2013 (2012-2013)

Ontwerp van decreet

houdende toekenning van subsidies
voor gebouwen van de eredienst,
gebouwen voor de openbare uitoefening
van de niet-confessionele morele dienstverlening
en crematoria

Verslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
uitgebracht door de heren Ward Kennes en Kurt De Loor

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Jan Verfaillie;
de heren Stefaan Sintobin, Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers;
de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Annick De Ridder;
de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;
de heren Marius Meremans, Willy Segers;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

mevrouw Vera Jans, de heer Jan Laurys, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Johan Verstreken;
de dames Katleen Martens, Marleen Van den Eynde, de heer Wim Wienen;
de heer Marc Vanden Bussche, mevrouw Khadija Zamouri;
mevrouw Fatma Pehlivan, de heer Jurgen Vanlerberghe;
mevrouw Lies Jans, de heer Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

- 1961** (2012-2013) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2: Amendementen
– Nr. 3: In eerste lezing aangenomen artikelen
– Nr. 4: Amendementen
– Nr. 5: Motie raadpleging Raad van State
– Nr. 6: Advies Raad van State
– Nr. 7: Amendement

INHOUD

1. Toelichting door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand	4
2. Algemene bespreking	5
2.1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	5
2.2. Antwoorden van minister Geert Bourgeois.....	8
2.3. Replieken en aanvullend antwoord van de minister	9
3. Artikelsgewijze bespreking	9
4. Tweede lezing	11
4.1. Vergadering van 21 mei 2013	11
4.2. Vergadering van 25 juni 2013.....	11
5. Eindstemming	12
Tekst aangenomen door de commissie	13

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme besprak op 14 en 21 mei en 25 juni 2013 het ontwerp van decreet houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria.

1. Toelichting door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

Minister *Geert Bourgeois* licht toe dat het voorliggende ontwerp een wettelijke basis verleent aan de subsidiëring van de lokale besturen voor investeringswerken aan niet-monumentale gebouwen van de erediensten, vrijzinnige centra en crematoria. Tot nu toe gebeurt de subsidiëring in kwestie op grond van een koninklijk besluit (KB) uit 1981.

Ter verantwoording van de subsidiëring door Vlaanderen, zegt de minister dat de decreten de lokale besturen verplichten om bij te dragen in de investeringen van dit patrimonium. Daarom is het opportuun dat Vlaanderen de gemeenten hiervoor bijstaat. Het Eredienstendecreet legt gemeentelijke en provinciale verplichtingen op, namelijk het bijpassen van tekorten inzake exploitatie en bijdragen in investeringen. Het Begraafplaatsendecreet van 16 januari 2004 zegt in artikel 2 dat enkel een gemeente of een intergemeentelijk samenwerkingsverband een crematorium kan oprichten en beheren. De regelgeving inzake de georganiseerde vrijzinnigheid is een federale regelgeving. Voor de vrijzinnigen wil men echter, wat de subsidiëring van hun patrimonium betreft, dezelfde principes toepassen als voor de erkende erediensten.

De Raad van State heeft bij eerdere wijzigingen van het KB van 1981 (door een uitvoeringsbesluit) opmerkingen gemaakt over de wankelende rechtsgrond. Door het feit dat het KB reeds meer dan 30 jaar oud is, heeft het KB vaak ook een onaangepaste terminologie en houdt het geen rekening met ondertussen uitgevaardigde regelgeving. Met dit ontwerp van decreet wordt dat rechtgezet.

Bovendien, en belangrijker, zijn er inhoudelijke redenen. Enkele beleidsopties opgenomen in de conceptnota 'Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk' (*Parl. St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1300/1-2) kunnen niet gerealiseerd worden door dit KB. Zo biedt dit KB geen mogelijkheid tot subsidiëring van herbestemmingsstudies voor niet meer benodigde parochiekerken, noch de mogelijkheid tot subsidiëren van werken die een nevenbestemming mogelijk maken. Dit wordt nu decretaal wel mogelijk gemaakt.

De basisprincipes van het KB van 1981 blijven gelden in voorliggend ontwerp van decreet. Men blijft subsidies toekennen voor deze investeringswerken en het subsidiepercentage blijft hetzelfde, namelijk maximaal 30%. De mogelijkheid om in omstandigheden, na advies van een werkgroep, een hoger subsidiepercentage toe te kennen, wordt geschrapt.

De subsidieerbare werken worden uitgebreid. Voor de gebouwen van de eredienst en voor de vrijzinnigencentra gaat het niet enkel om nieuwbouw, aankoop, verbouwing en buitengewone herstellingen maar ook om studies voor herbestemming en studies voor aanpassingsinvesteringen voor nevenbestemming. Wat crematoria betreft gaat het niet langer enkel om nieuwbouw maar ook om eventueel uitbreiding. Wel wordt niet langer de subsidiëring van de begraafplaatsen rond de crematoria voorzien (dit is gelijk voor alle gemeenten).

Verder is er ook een duidelijke begrenzing van de subsidiëring. Wat de erediensten betreft, kunnen enkel de lokale besturen of de officiële vertegenwoordigers van de erediensten (kerkfabriek, moskeevereniging enzovoort) de subsidie aanvragen. Wat de vrijzinnigen betreft, is er de wet van 21 juni 2002 die de vrijzinnigheid heeft georganiseerd naar analogie

met de erediensten. Er is een Centrale Vrijzinnige Raad en de lokale publiekrechtelijke instellingen zijn georganiseerd op provinciaal niveau. Het KB van 1981 dateert nog van ruim voor deze regelgeving en bepaalt dat ‘organisaties van vrijzinnigen’ subsidies kunnen aanvragen (zonder specificaties). Nu wordt dit gelijkgeschakeld met de erediensten: enkel de publiekrechtelijke organisaties van de vrijzinnigheid kunnen subsidies aanvragen/genieten.

Uitdrukkelijk wordt ook bepaald dat investeringen enkel in aanmerking komen voor subsidie als ze betrekking hebben op gebouwen die eigendom zijn van een publieke rechtspersoon of waarmee een publieke rechtspersoon een duurzame band heeft (als er bijvoorbeeld een zakelijk recht gevestigd is).

Gebouwen van de eredienst of vrijzinnigencentra die eigendom zijn van een privaatrechtelijke vzw kunnen niet worden gesubsidieerd. Hiermee wordt de lijn doorgetrokken die ook de grondslag vormt voor artikel 52/1, §1, tweede lid, van het Eredienstendecreet.

Onder bepaalde voorwaarden kan een zakelijk recht gelijkgesteld worden aan eigendom voor de toepassing van deze voorwaarde bij aanvragen die betrekking hebben op renovaties. Voor de gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening wordt dezelfde logica gevolgd.

De minister wijst nog op de noodzaak van het beschikken over een langetermijnvisie voor deze gebouwen. Bij elke subsidieaanvraag moeten niet alleen gemeente en kerkbestuur, maar ook het representatief orgaan (bisschoppen) een advies meegeven dat de werkzaamheden wel degelijk kaderen in de langetermijnvisie op het patrimonium. Dit kan misschien een extra administratieve (bureaucratische) stap zijn, maar het is een manier om de discussies rond herbestemming een impuls te geven.

2. Algemene bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

De heer *Marnic De Meulemeester* wijst erop dat de lokale besturen volgens de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST) de tijd noch de middelen hebben om in volle implementatie van de beleids- en beheerscyclus tegelijk een grondige visie op de toekomst van de erediensten op hun grondgebied uit te tekenen. De raad vraagt daarom een voldoende lange inlooperperiode, waarin subsidieaanvragen voor dringende en noodzakelijke herstellingswerken niet geweigerd worden. Verder vreest de spreker dat de kosten van her- of nevenbestemming een drempel vormen en dat 30%-subsiëring niet volstaat. Er ontbreekt ook een belangrijk instrument voor een langetermijnbeleid, namelijk dat van de sloop. Ook VLABEST meent dat dit best wordt opgenomen in het ontwerp.

Het lid herinnert vervolgens aan de terechtwijzing door de Raad van State, die het Vlaamse Gewest op grond van een arrest van het Grondwettelijk Hof niet bevoegd acht voor de subsidiëring van investeringen in gebouwen die bestemd zijn voor de uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en daarom adviseert artikel 2, 3°, aan te passen, wat nog niet is gebeurd. Hij wil tot slot weten waarom in het ontwerp geen criteria zijn opgenomen ter waarborging van de gelijkheid van de subsidieaanvragers, zoals de Raad van State vraagt.

Mevrouw *Goedele Vermeiren* kondigt vier amendementen van de meerderheid aan. Ze strekken ertoe de subsidiëeringsregeling uit te breiden tot woonwagenterreinen voor woonwagebewoners. Algemene context is het aanhoudende tekort aan residentiële en tijdelijke verblijven voor woonwagebewoners. Bovendien ontbreekt een decretale grond voor de subsidie waartoe de Vlaamse Regering op 12 mei 2000 besloot om lokale besturen te sti-

muleren tot de aanleg of renovatie van dergelijke terreinen. Het amendement nr. 4 stelt daarom voor een hoofdstuk 4/1 aan het voorliggende ontwerp toe te voegen. Amendement nr. 1 past de titel van het ontwerp van decreet aan. Amendement nr. 2 breidt de categorie van subsidieaanvragers in artikel 3 uit. Amendement nr. 3 wijzigt artikel 4 van het ontwerp door toevoeging van een subsidiepercentage van 100% voor woonwagenterreinen. Via een 100%-subsiëring hoopt men een drempel voor het aanleggen van woonwagenterreinen bij de gemeenten weg te nemen.

Mevrouw *Linda Vissers* vraagt wat woonwagenterreinen te maken hebben met crematoria en met de andere gebouwen in de titel van het ontwerp. De amendementen die mevrouw Vermeiren voorstelt lijken haar een soort dienstbetoon aan de gemeente Mortsel waar zij schepen is en zich een duur zigeunerterrein bevindt. Waarom geen amendement dat vraagt om bijvoorbeeld voetbalterreinen te subsidiëren? De spreker vindt de voorgestelde toevoeging volledig ongepast. Zij vindt het geen probleem om de problematiek van de woonwagenterreinen te regelen, maar dat moet dan in een ander decreet gebeuren.

Mevrouw Vissers wil verder weten of ook moskeeën van niet-erkende islamitische geloofsgemeenschappen in aanmerking komen voor subsidiëring of enkel die van erkende. Welke criteria zullen een rol spelen in de prioriteiten waarvan sprake in artikel 5? Zal de waarde van het gebouw de doorslag geven of komt er een vaste verdeling over de verschillende overtuigingen? Op basis van welke criteria wordt het subsidiepercentage (30% of een lager percentage) bepaald en waarom staan ze niet in het ontwerp? Welk budget wordt uitgetrokken voor de uitvoering? Waarom worden crematoria opgenomen in hetzelfde ontwerp?

Mevrouw *Goedele Vermeiren* erkent dat zij schepen is in Mortsel, waar zich een woonwagenterrein bevindt. Daarom ligt het thema haar na aan het hart. De subsidiëring is het gemeenschappelijke punt voor de gebouwen én de woonwagenterreinen. Dit streven naar een decretale basis voor subsidiëringvormen heeft niets te maken met dienstbetoon. Zij merkt nog op dat woonwagens een officiële woonvorm zijn volgens de Vlaamse Wooncode.

De heer *Ward Kennes* vindt de inwerkingtreding van het ontwerp goed getimed. De uitwerking van de langetermijnvisie is volop bezig en zowel gemeente- als kerkbesturen zijn al sinds november 2012 op de hoogte van deze eis. Het lid wil wel weten welke vorm die visie formeel dient aan te nemen en of zij door de gemeenteraad moet goedgekeurd worden. Hij sluit zich aan bij het pleidooi van VLABEST tegen rompslomp bij de rapportering. Misschien heeft de Raad van State juridisch en staatrechtelijk een punt wat de bevoegdheid over de vrijzinnigheid betreft, maar daar staat de Vlaamse politieke consensus over een gelijke behandeling van de levensbeschouwingen tegenover en die wordt door het lid gesteund.

Wat de amendementen betreft, legt hij het verband met de begroting voor Binnenlands Bestuur, waarin de subsidieregelingen voor de lokale besturen zijn opgenomen. Het gaat onder meer om de subsidiëring van kerkgebouwen en gebouwen van andere erediensten, de subsidiëring van crematoria en dus ook van de woonwagenterreinen. Er werd vastgesteld dat er een decretale basis ontbrak voor een aantal subsidiëringen. Dan is het niet onlogisch om in een ontwerp, dat precies een decretale basis voor subsidiëring wil leveren, meteen ook een decretale basis te geven aan de subsidiëring voor woonwagenterreinen. Het zou vreemd zijn de decretale basis voor de ene subsidiëring wel in orde te brengen en voor de andere niet, terwijl ze in de begroting bij elkaar staan. Een andere keuze zou kunnen geweest zijn om de subsidiëring van gebouwen van de eredienst te koppelen aan het Eredienstendecreet en die van de crematoria aan het Begraafplaatsendecreet. Men heeft echter gekozen voor een decretale basis voor subsidies van de Vlaamse overheid aan infrastructuurwerken van de lokale besturen. In die zin is de toevoeging van de subsidiëring van woonwagenterreinen coherent met de rest van het ontwerp van decreet.

Verder ziet de spreker niet waarom een subsidiestroom voor sloop nodig is, gezien er met de vrijgekomen bouwgrond vaak een meerwaarde zal kunnen worden gecreëerd. Wat het subsidiepercentage betreft, heeft hij begrepen dat het in de regel 30% is, maar dat dit evenredig verminderd wordt als de aanbesteding lager uitvalt dan de raming. Hij kondigt tot slot aan dat zijn fractie zowel ontwerp als amendementen zal goedkeuren.

De heer *Joris Van Hauthem* stelt vast dat de ter zitting ingediende amendementen de ontwerpregeling uitbreiden tot iets anders. Waarom gebeurt dat pas nadat het ontwerp is goedgekeurd door de Vlaamse Regering en na de adviesprocedure bij VLABEST en de Raad van State? De spreker vindt dit geen manier van werken. Ofwel moet men de gehele infrastructuursubsidiëring van de lokale besturen in alle beleidsdomeinen tegelijk bij decreet regelen, ofwel beperkt men het tot coherente domeinen. Hij wijst op artikel 69 van het Reglement. Amendementen moeten verband houden met wat aan de orde is, wat hier niet het geval is. Bovendien wordt aan de regeling voor de gebouwen niet alleen een decretale basis gegeven, maar zitten er ook enkele inhoudelijke vernieuwingen in vervat, bijvoorbeeld met betrekking tot de langetermijnvisie voor de toekomst van de kerkgebouwen. De ter zitting ingediende amendementen daarentegen zijn zuiver formalistisch. Het lid vraagt advies van de Raad van State in te winnen over de vraag of de ingediende amendementen wel verband houden met het ontwerp in kwestie. Een andere mogelijkheid is dat men een apart voorstel van decreet voor de subsidiëring van woonwagenterreinen zou indienen. Hij besluit dat hij deze werkwijze, waar alles aan alles wordt gekoppeld, niet vindt getuigen van goed bestuur of goed wetgevend werk. Hij is ervan overtuigd dat er nog wel meer subsidies zijn die een decretale grond nodig hebben.

De fractie van de heer *Kurt De Loor* steunt het voorliggende ontwerp en noemt zowel het behoud van het basisprincipe uit het KB van 1981 als de uitbreiding tot studiewerk over her- en nevenbestemming. Hij waardeert dat de subsidiëring van gebouwen moet passen binnen een langetermijnvisie en hoopt dat de uitwerking kan kaderen in de beleids- en beheerscyclus. Heel belangrijk is dat de verantwoording en controle geen bijkomende administratieve lasten creëert. Tot slot steunt zijn fractie de voorgestelde amendementen maar hij waarschuwt meteen voor de illusie dat de enige drempel voor de aanleg van doortrekkersterreinen financieel van aard is. In Oost-Vlaanderen en andere provincies bestond al een feitelijke subsidie van 100% maar de gemeenten bleken toch weigerachtig te staan tegenover de aanleg. Het blijft wel een goede zaak dat Vlaanderen de 100%-subsidiëring nu overneemt.

De heer *Marnic De Meulemeester* vindt het ter zitting indienen van amendementen evenmin een goede manier van werken. Hij erkent dat een oplossing voor het probleem van de woonwagenterreinen nodig is, maar die hoort niet thuis in het voorliggende ontwerp. Hij vraagt zich af welke partijpolitieke motieven erachter schuilen. Waarom zijn de woonwagenterreinen niet meteen opgenomen in het ontwerp, als het toch zo belangrijk is? Dan zou het parlement ook kunnen beschikken over de adviezen van VLABEST en de Raad van State. Open Vld vraagt vandaar het advies van de Raad van State in te winnen.

De heer *Jan Verfaillie* herinnert zich gelijkaardige situaties toen onder minister Keulen amendementen te elfder ure werden ingediend. Procedureel stelt dergelijke werkwijze geen probleem.

De heer *Kurt De Loor* onderstreept het inhoudelijke belang van de amendementen en stelt het resultaat in deze erg belangrijke materie voorop. Het maakt hem niet uit of de kat wit of zwart is, zolang ze maar muizen vangt.

2.2. *Antwoorden van minister Geert Bourgeois*

Minister *Geert Bourgeois* vindt het wel degelijk het goede moment om een langetermijnvisie op de toekomst van de gebouwen van de erediensten op het grondgebied van een gemeente uit te tekenen, omdat alle kerkfabrieken en lokale besturen thans hun meerjarenplannen opmaken. Men moet nu lokaal de dialoog aangaan en bestemmingen, herbestemmingen, nevenbestemmingen en desaffectaties vastleggen. Men kan ook niet stellen dat de gemeenten hierdoor verrast werden. De eerste brief hieromtrent aan alle belanghebbenden vertrok al eind 2011. De conceptnota is al lang bekend en bediscussieerd, er zijn colloquia en werkgroepen over georganiseerd.

Voor de voormalige vereisten van de langetermijnvisie werd geen sjabloon opgemaakt door de Vlaamse overheid. Gemeenten klagen immers over het te veel aan plannen en regeltjes. Er wordt wel gevraagd naar een duidelijke visie over de toekomst van de parochiekerken, op te stellen in samenspraak met alle lokale belanghebbenden en de bisschoppelijke overheden en met een centrale rol voor de centrale kerkbesturen. De goedkeuring van de visie en van de daaruit volgende meerjarenplannen van de kerkfabrieken is een bevoegdheid van de gemeenteraad, die dit kan delegeren aan het college. Een en ander staat gespecificeerd in de omzendbrief over de boekhouding van de besturen van de erediensten. Evident is dat van elk van de parochiekerken leesbaar gesteld wordt wat de bestemming is want op zich blijkt die niet uit de beleids- en beheerscyclus. De planlasten zullen zo gering mogelijk worden gehouden.

De minister bevestigt dat het subsidiepercentage thans in de regel 30% bedraagt maar wijst erop dat andere percentages kunnen gehanteerd worden. Dit is bijvoorbeeld het geval inzake crematoria. De niet essentiële onderdelen van een crematoriumcomplex (bijvoorbeeld de cafetaria's) bekomen bijvoorbeeld een subsidie van 15%. Die subsidiepercentages worden in een uitvoeringsbesluit vastgelegd.

Volstaat een subsidiëring van 30% als stimulans? Hierover kan men discussiëren maar alleszins zijn de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de lokale besturen vragende partij. De minister is ook de dialoog aangegaan met de katholieke Kerk, want een herbestemming, nevenbestemming of desaffectatie gaat de facto bijna altijd over kerkgebouwen. Bij de katholieke Kerk bestaat een grote bereidheid om de dialoog aan te gaan en in de steden en gemeenten is een sterke dynamiek aanwezig. Niets doen is in elk geval slechter dan de nu bestaande stimulans en voortaan wordt zelfs studiewerk gesubsidieerd. Wie niets doet en alles bij het oude laat, weet nu wat de prijs is van de exploitatietekorten en de terugkerende investeringen. Wat voorligt, betekent dus een materiële vooruitgang voor de lokale besturen. De minister beaamt nog wat de heer Kennes zei over sloop: als men sloop, komt er een terrein vrij dat men kan valoriseren en voor een ander project gebruiken.

De minister is zich bewust van de opmerkingen van de Raad van State over de bevoegdheid met betrekking tot de gebouwen van de vrijzinnigheid. De Vlaamse overheid staat echter al 30 jaar feitelijk in voor de subsidiëring van die gebouwen, de federale overheid doet enkel erkenningen en geen subsidiëring van gebouwen. Met het oog op een gelijke behandeling wil de minister doorgaan met deze de-factosituatie. Het Waalse Gewest heeft overigens een soortgelijke regeling. Hij verwijst voor de verantwoording nog naar de memorie van toelichting.

De subsidieerbare werken staan limitatief opgesomd in het ontwerp: voor nieuwbouw, aankoop, verbouwing, renovatie, studies voor herbestemming, studies en aanpassingen voor nevenbestemming. In principe geldt het principe first in, first out bij de behandeling van de subsidieaanvragen. De prioriteiten zullen in een uitvoeringsbesluit worden opgenomen. De minister leest ze voor uit de beleidsbrief: “code A: werken om veiligheidsredenen

en bliksemafleiding; code B: elektriciteitswerken, vernieuwing centrale verwarming, gecombineerde dossiers, dossiers gekoppeld aan in uitvoering zijnde dossiers; code C: dakwerken, werken aan torens, buitenschilderwerken, gefaseerde werken; code D: algemene restauratie, glasramen, gevelwerken; code E: schilderwerken en interieurherstel.”. Daaraan zullen de codes voor studies voor herbestemming en studies en aanpassingen voor nevenbestemming toegevoegd worden.

Tot slot stelt de minister dat hij het niet eens is met de opmerkingen dat de amendementen over de woonwagenterreinen niet in het ontwerp zouden passen. Men zou kunnen zeggen dat dit bij het Integratiedecreet hoort, maar noch bij de eredielen noch bij de begraafplaatsen werd de subsidiëring van de gebouwen in het basisdecreet zelf geregeld. Men zou bijvoorbeeld ook kunnen zeggen dat de crematoria niet thuishoren in een ontwerp dat de subsidiëring van gebouwen van de eredielen en de vrijzinnigheid regelt. De minister is ervan overtuigd dat het ook na goedkeuring van de amendementen wel degelijk gaat om een samenhangende cluster van subsidiëringen en begrotingsallocaties die bovendien onder dezelfde minister en administratie ressorteren en alle een wettelijke basis behoeven. Overigens is de toevoeging van de woonwagenterreinen niet louter formeel: de optrekking van 90% naar 100% is een vernieuwing, al werd die maanden geleden al aangekondigd, zodat dit geen verrassing kan zijn voor de commissie.

2.3. Replieken en aanvullend antwoord van de minister

De heer *Joris Van Hauthem* vraagt of er nog meer subsidiestromen zijn die een rechtsgrond nodig hebben en of die desgevallend ook niet in het ontwerp moeten worden opgenomen.

De *minister* antwoordt dat er bij zijn weten geen andere dergelijke subsidiestromen bestaan die binnen de logica van dit ontwerp vallen. Hij herhaalt dat de gebouwen, crematoria en woonwagenterreinen drie feitelijke subsidiestromen zijn die niet in hun basisdecreet zelf zijn geregeld maar nu tegelijk een decretale basis krijgen. Bovendien worden de woonwagenterreinen niet louter formeel aan de subsidieregeling gekoppeld, amendement nr. 1 wijzigt immers ook het opschrift van het ontwerp van decreet.

De heer *Marnic De Meulemeester* stelt voor dat over de ingediende amendementen het advies van de Raad van State wordt ingewonnen.

De *commissievoorzitter* stelt vast dat de meerderheid in de commissie hiervoor geen vragende partij is.

De heer *Marnic De Meulemeester* kondigt aan dat zijn fractie, indien het verzoek om een advies van de Raad van State wordt afgewezen, de tweede lezing zal vragen op basis van artikel 75 van het Reglement.

3. Artikelsgewijze bespreking

Amendement nr. 1 voorgesteld door mevrouw Goedele Vermeiren en de heren Jan Durnez, Jurgen Vanlerberghe, Marius Meremans, Jan Verfailie, Kurt De Loor en Ward Kennes strekt ertoe in het opschrift van het ontwerp van decreet de woonwagenterreinen voor woonwagengebouwen toe te voegen (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1961/2, amendement nr. 1).

Amendement nr. 1 wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 5.

Artikel 1

Artikel 1 wordt aangenomen met 12 stemmen.

Artikel 2

Artikel 2 wordt aangenomen met 7 stemmen bij 5 onthoudingen.

Artikel 3

Amendement nr. 2 voorgesteld door mevrouw Goedele Vermeiren en de heren Jan Durnez, Jurgen Vanlerberghe, Marius Meremans, Jan Verfailie, Kurt De Loor en Ward Kennes strekt ertoe dit artikel te vervangen (1961/2, amendement nr. 2).

Amendement nr. 2 wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 5.

Artikel 4

Amendement nr. 3 voorgesteld door mevrouw Goedele Vermeiren en de heren Jan Durnez, Jurgen Vanlerberghe, Marius Meremans, Jan Verfailie, Kurt De Loor en Ward Kennes strekt ertoe het eerste lid te vervangen (1961/2, amendement nr. 3).

Amendement nr. 3 wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 5. Het aldus geamendeerde artikel 4 wordt aangenomen met 7 stemmen bij 5 onthoudingen.

Artikelen 5 tot 14

De artikelen 5 tot 14 worden zonder opmerkingen aangenomen met 7 stemmen bij 5 onthoudingen.

Hoofdstuk 4/1 (nieuw)

Amendement nr. 4 voorgesteld door mevrouw Goedele Vermeiren en de heren Jan Durnez, Jurgen Vanlerberghe, Marius Meremans, Jan Verfailie, Kurt De Loor en Ward Kennes strekt ertoe een nieuw hoofdstuk 4/1, dat bestaat uit een artikel 14/1 en een artikel 14/2, in te voegen (1961/2, amendement nr. 4).

Amendement nr. 4 wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 5 en een nieuw hoofdstuk 4/1 met de artikelen 14/1 en 14/2 wordt ingevoegd.

Artikelen 15 en 16

De artikelen 15 en 16 worden zonder opmerkingen aangenomen met 7 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Voor de eindstemming over het ontwerp van decreet vraagt de heer *Marnic De Meulemeester* op basis van artikel 75 van het Reglement een tweede lezing.

4. Tweede lezing

4.1. Vergadering van 21 mei 2013

Door de heren Marnic De Meulemeester en Marc Vanden Bussche en de dames Annick De Ridder en Khadija Zamouri worden vier amendementen ingediend die ertoe strekken het ontwerp van decreet te herstellen in de staat zoals het ontwerp op 22 maart 2013 bij het Vlaams Parlement werd ingediend (1961/4, amendementen nr. 5 tot 8).

De heer *Marnic De Meulemeester* verklaart dat dit ontwerp van decreet oorspronkelijk niet bedoeld was om een decretale basis te geven aan het toekennen van subsidies voor woonwagenterreinen voor woonwageneigenaren. Het is op die manier ook niet geadviseerd door de bevoegde adviesorganen en de Raad van State. Dit amendement spreekt zich niet uit over het belang of het nut van een wettelijke regeling voor de betoelaging van woonwagenterreinen voor woonwageneigenaren, maar stelt dat deze niet thuishoort in een decreet over de subsidiëring van gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria. Een decretale regeling voor de betoelaging van woonwagenterreinen voor woonwageneigenaren kan immers perfect afzonderlijk bij het Vlaams Parlement worden ingediend. Zo'n initiatief zou ook getuigen van respect voor de wetgevende en parlementaire regels en gebruiken, voor het Vlaams Parlement zelf, voor de Raad van State en voor de bevoegde adviesorganen.

De spreker stelt dat een motie tot raadpleging van de Raad van State werd ingediend die door ruim een derde van de volksvertegenwoordigers is ondertekend. Hij vindt het belangrijk dat de in eerste lezing aangenomen artikelen en amendementen voorgelegd worden aan de Raad van State.

Minister *Geert Bourgeois* legt zich neer bij het recht van de parlementsleden om met een derde van de stemmen het advies in te winnen van de Raad van State. Ten gronde brengt de heer De Meulemeester volgens hem echter geen nieuwe argumentatie aan. Hij herhaalt dat het Eredienstendecreet noch het Begraafplaatsendecreet of het Integratiedecreet voorzien in specifieke subsidiëringen. Volgens de minister zijn er voldoende argumenten om één coherente decretale regeling te maken voor de diverse subsidiëringen aan de lokale besturen. Het is absoluut niet incoherent om de subsidiëring van woonwagenterreinen hierin op te nemen. Dan kan men evengoed zeggen dat de crematoria niets te maken hebben met de erediensten. De logica is dat het hier gaat om een samenbundeling van subsidies aan de lokale besturen bij de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur. Voordien gebeurde dit op basis van besluiten maar de Raad van State heeft gevraagd in een decretale basis te voorzien. Dan lijkt het aangewezen dit te doen in één coherente regeling die de verschillende subsidiestromen omvat.

Mevrouw *Annick De Ridder*, commissievoorzitter, stelt dat ingevolge de motie het advies van de Raad van State binnen een termijn van 30 dagen zal worden ingewonnen. Zij verwijst naar artikel 72, 6, 2e lid, van het Reglement, waarin is bepaald dat de commissie slechts kan beslissen nadat zij kennis heeft genomen van het advies.

4.2. Vergadering van 25 juni 2013

Amendement nr. 9 voorgesteld door mevrouw Goedele Vermeiren, de heren Jan Durnez en Jurgen Vanlerberghe, mevrouw Annick De Ridder en de heren Jan Verfaillie, Kurt De Loor en Marius Meremans strekt ertoe het opschrift en de in eerste lezing aangenomen artikelen te vervangen door de decreettekst van het ontwerp van decreet zoals initieel door de Vlaamse Regering ingediend (1961/7, amendement nr. 9).

De heer *Marius Meremans* verwijst naar het advies dat de Raad van State uitbracht over de amendementen van Open Vld op het ontwerp van decreet. Gelet hierop strekt amende-

ment nr. 9 ertoe de artikelen van het ontwerp van decreet in hun oorspronkelijke vorm te herstellen. De bepalingen met betrekking tot de woonwagenterreinen die via de amendementen nr. 1 tot 4 waren ingevoegd, zullen in een afzonderlijk voorstel van decreet worden ondergebracht.

Mevrouw *Linda Vissers* merkt op dat hiermee niet alleen aan de Raad van State wordt tegemoet gekomen maar ook aan de opmerkingen van de oppositie. Die heeft altijd uitdrukkelijk gesteld dat de subsidiëring van woonwagenterreinen niet in dit ontwerp van decreet past. Hiervoor is een apart decreet nodig.

Mevrouw *Annick De Ridder* brengt in herinnering dat Open Vld aangestuurd heeft op het advies van de Raad van State. Ze is dan ook verheugd dat het amendement het ontwerp in zijn oorspronkelijke staat herstelt en dat er een apart decreet zal komen voor de subsidiëring van woonwagenterreinen voor woonwagengebouwen. Namens Open Vld kondigt ze aan dat de amendementen nr. 5 tot 8 worden ingetrokken.

De heer *Kurt De Loor* merkt nog op dat hij zou wensen dat het draagvlak om te investeren in woonwagenterreinen even groot zou zijn als dat voor het investeren in kerken.

Amendement nr. 9 wordt aangenomen met 8 stemmen.

5. Eindstemming

Het aldus geamendeerde ontwerp van decreet houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria wordt aangenomen met 8 stemmen.

Annick DE RIDDER,
voorzitter

Kurt DE LOOR
Ward KENNES,
verslaggevers

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° decreet van 7 mei 2004: het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten;
- 2° gebouw van de eredienst: de gebouwen vermeld in artikel 4, 81, 117, 153, 189 en 232 van het decreet van 7 mei 2004, met inbegrip van de pastorieën en de bisschoppelijke seminaries;
- 3° betrokken gemeente- of provinciebestuur: het gemeente- of provinciebestuur dat met toepassing van artikel 52/1 van het decreet van 7 mei 2004 de eventuele tekorten van de exploitatie moet bijpassen van het bestuur van de eredienst dat met toepassing van artikel 4, 81, 117, 153, 189 of 232 van het decreet van 7 mei 2004 belast is met het onderhoud en de bewaring van het gebouw van de eredienst waarvoor de subsidie wordt aangevraagd, of het provinciebestuur dat moet tussenkomen in de tekorten van de instelling voor morele dienstverlening van de Centrale Vrijzinnige Raad, met toepassing van 26, 4°, van de wet van 21 juni 2002 betreffende de Centrale Raad der niet-confessionele levensbeschouwelijke gemeenschappen van België, de afgevaardigden en de instellingen belast met het beheer van de materiële en financiële belangen van de erkende niet-confessionele levensbeschouwelijke gemeenschappen.

Art. 3. Binnen de perken van de goedgekeurde begroting kan de Vlaamse Regering een subsidie verlenen aan de publiekrechtelijke rechtspersonen, vermeld in dit decreet, voor de investeringen, vermeld in dit decreet.

Art 4. De toegekende subsidie bedraagt maximaal 30% van de kostprijs van de werken zoals bij de eindafrekening wordt vastgesteld, maar beperkt tot het initieel goedgekeurde aanbestedingsbedrag. De subsidiebasis wordt verhoogd met 7% als tussenkomst voor de algemene kosten.

De Vlaamse Regering kan een minimumbedrag vaststellen voor de investeringen die in aanmerking komen voor de subsidie.

Hoofdstuk 2. Subsidiëring voor gebouwen van de eredienst

Art. 5. De subsidie kan voor gebouwen van de eredienst worden toegekend voor:

- 1° nieuwbouw;
- 2° aankoop en verbouwing;
- 3° renovatie;
- 4° studies voor herbestemming;
- 5° studies en aanpassingsinvesteringen voor nevenbestemming.

De Vlaamse Regering kan prioriteiten bepalen voor de toekenning van de subsidie.

Art. 6. Alleen de investeringen aan gebouwen van de eredienst die eigendom zijn van een publieke rechtspersoon en die niet als monument beschermd zijn met toepassing van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, komen in aanmerking voor deze subsidie.

Voor de investeringen, vermeld in artikel 5, eerste lid, 3°, wordt voor toepassing van het eerste lid van dit artikel met eigendom gelijkgesteld een zakelijk recht dat voldoet aan de volgende voorwaarden:

- 1° het zakelijk recht verzekert het bestuur van de eredienst het genot van het goed gedurende nog ten minste dertig jaar;
- 2° bij het einde van het zakelijk recht zal de eigenaar een vergoeding verschuldigd zijn aan het bestuur van de eredienst gelijk aan de meerwaarde die op dat tijdstip zal ontstaan door de aan de gebouwen aangebrachte verbouwingen of nieuw opgerichte gebouwen;
- 3° het zakelijk recht kan slechts vervreemd of met een zakelijk recht bezwaard worden met instemming van het betrokken gemeente- of provinciebestuur.

Art. 7. De subsidie voor de investeringen, vermeld in artikel 5, kan worden aangevraagd door:

- 1° het bestuur van de eredienst dat met toepassing van artikel 4, 81, 117, 153, 189 of 232 van het decreet van 7 mei 2004 belast is met het onderhoud en de bewaring van het gebouw van de eredienst waarvoor de subsidie wordt aangevraagd;
- 2° het bisschoppelijk seminarie, voor de investeringen aan een bisschoppelijk seminarie;
- 3° het gemeente- of provinciebestuur of het bestuur van de eredienst dat eigenaar is van het gebouw van de eredienst waarvoor de subsidie wordt aangevraagd;
- 4° het betrokken gemeente- of provinciebestuur.

Art. 8. Bij de subsidieaanvraag moet een advies van het erkend representatief orgaan van de eredienst worden gevoegd en een advies van het college van burgemeester en schepenen of de deputatie van het betrokken gemeente- of provinciebestuur. Behalve bij een subsidieaanvraag voor de studies, vermeld in artikel 5, 4°, moet uit die adviezen blijken dat het gebouw waarvoor de subsidie wordt aangevraagd een gebouw van de eredienst blijft, zowel voor het erkend representatief orgaan van de eredienst als voor de gemeente- of provincieraad, in de langetermijnvisie op de gebouwen van die eredienst in die gemeente of provincie. Uit die adviezen moet ook blijken dat de investeringen waarvoor de subsidie wordt aangevraagd, passen in die langetermijnvisie.

Hoofdstuk 3. Subsiëring voor gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening

Art. 9. De subsidie kan voor gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening worden toegekend voor:

- 1° nieuwbouw;
- 2° aankoop en verbouwing;
- 3° renovatie;
- 4° studies voor herbestemming;
- 5° studies en aanpassingsinvesteringen voor nevenbestemming.

De Vlaamse Regering kan prioriteiten bepalen voor de toekenning van de subsidie.

Art. 10. Alleen de investeringen aan gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening die eigendom zijn van een publieke rechtspersoon en die niet als monument beschermd zijn met toepassing van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, komen in aanmerking voor deze subsidie.

Voor de investeringen, vermeld in artikel 9, eerste lid, 3°, wordt voor toepassing van het eerste lid van dit artikel met eigendom gelijkgesteld een zakelijk recht dat voldoet aan de volgende voorwaarden:

- 1° het zakelijk recht verzekert de instelling voor morele dienstverlening van de Centrale Vrijzinnige Raad het genot van het goed gedurende nog ten minste dertig jaar;

- 2° bij het einde van het zakelijk recht zal de eigenaar een vergoeding verschuldigd zijn aan de instelling voor morele dienstverlening van de Centrale Vrijzinnige Raad gelijk aan de meerwaarde die op dat tijdstip zal ontstaan door de aan de gebouwen aangebrachte verbouwingen of nieuw opgerichte gebouwen;
- 3° het zakelijk recht kan slechts vervreemd of met een zakelijk recht bezwaard worden met instemming van het betrokken provinciebestuur.

Art. 11. De subsidie voor de investeringen, vermeld in artikel 9, kan worden aangevraagd door:

- 1° de instelling voor morele dienstverlening van de Centrale Vrijzinnige Raad die belast is met het beheer van het gebouw voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele dienstverlening waarvoor de subsidie wordt aangevraagd;
- 2° het gemeente- of provinciebestuur dat eigenaar is van het gebouw voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening waarvoor de subsidie wordt aangevraagd;
- 3° het betrokken provinciebestuur.

Art. 12. Bij de subsidieaanvraag moet een advies van de Centrale Vrijzinnige Raad worden gevoegd en een advies van de deputatie van het betrokken provinciebestuur. Uit die adviezen moet blijken dat het gebouw waarvoor de subsidie wordt aangevraagd, een gebouw voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening blijft, zowel voor de Centrale Vrijzinnig Raad als voor de provincieraad, in de langetermijnvisie op de gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening in die provincie, en moet blijken dat de investeringen waarvoor de subsidie wordt aangevraagd passen in die langetermijnvisie.

Hoofdstuk 4. Subsiëring voor crematoria

Art. 13. De subsidie kan voor crematoria worden toegekend voor:

- 1° de nieuwbouw of verbouwing met het oog op het oprichten van een nieuw crematorium;
- 2° een uitbreiding van de bestaande installaties.

De volgende projectonderdelen kunnen in aanmerking komen voor de subsidie:

- 1° de oveninstallatie;
- 2° de nieuwbouw met volledige afwerking met inbegrip van de administratieve lokalen en ceremonieruimten, maar met uitsluiting van het eventuele horecagedeelte;
- 3° de omgevingsaanleg met inbegrip van de noodzakelijke toegangswegen en de parking.

De Vlaamse Regering kan prioriteiten bepalen voor de toekenning van de subsidie.

Art. 14. De subsidie voor de investeringen, vermeld in artikel 13, kan worden aangevraagd door de gemeente of het intergemeentelijk samenwerkingsverband dat het crematorium opricht, of heeft opgericht, en beheert.

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Art. 15. De Vlaamse Regering kan de nadere procedureregels bepalen voor de aanvraag, de toekenning en de uitbetaling van deze subsidies.

Art. 16. In artikel 5 van het koninklijk besluit van 23 juli 1981 betreffende de subsidiëring van bepaalde werken, leveringen en diensten die in het Vlaamse Gewest door of op initiatief van ondergeschikte besturen of ermee gelijkgestelde rechtspersonen worden uitgevoerd, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 18 januari 2002 en 29 maart 2002, worden punt 6°, 8° en 9° opgeheven.